

Drago Radoslavić

**STAROGROJSKE
KOMEDIJE**

Marina Radoslavića

knjiga 3

Stari Grad, 2006.

KAZALO

Uvod	3
Tahir Mujić	
Komedije i humoreske	
Don Antuonij Kujiš	7
Opozicija	51
Glova	59
For Julaj	71
Zloto	81
Snimka	97
Splićani u lovu	101
Posjet dobroj kapljici	105
Životna pozornica Marina Radoslavića	111
Marinac	131
Drago Radoslavić	

Fola Von, barba Marinko

Svaki dan u svijetu izdahne i nestane po nekoliko jezika. Jezik sela pokojnog nam pradjeda, bakine none, ili vujčevog barba bižnuonota... S jezikom možda umre i književnost tog prostora koja je postojala ili je možda mogla tek postati. A književnost – naša, pa i svjetska – umjetnost je jezika. I jezika. Pa i ono najvažnije: zbroj svih literarnih djela jednoga naroda.

Jer, nema hrvatske književnosti koja se sastoji samo od Držića, Marulića, Hektorovića, Brezovačkog, Šenoe, Brlić-Mažuraničke, Matoša, Ujevića, Krleže, Šoljana i Marinkovića. Njih samih teško da bi bilo bez onih anonimnih, samozatajnih, marljivih, upornih dragovoljaca pera i zanesenjaka-ovisnika lijepe nam riječi. Ni jedan dio naše domovine nikada nije oskudijevao takvim osobenjacija koji su se ne rijetko sukobljavali s okrutnim nerazumijevanjem okoline trateći ure i ure porad literature.

Mediterranski dio Hrvatske, jadranska obala s gradićima od Umaga do Cavtata, te posebno njezin srednjedalmatinski akvatorij koji je stoljećima prednjačio u književnom stvaralaštvu i u čijim su se urbanim prostorima dogodili čudesni europski fenomeni jednog gigantskog Marula pa dum Marina, meštra Petra i susjeda mu Hanibala, od uvijek su imali i one marljive književne pregaoce kakvi su bili Pelegrinović, Sabić-Mladinić, Čubretović, Benetović, Gazarović i mnogi drugi. A uz njih su bili i oni koje rijetko ili nikako ne spominjemo i oni koje tek danas sramežljivo otkrivamo.

Među te i takve treba ubrojiti entuzijasta iz Pajiza, oliti Storega Groda na Hvoru, Marinka Radoslavića. Mjesni barbir i kazališni dragovoljac napisao je za potrebe diletantske družine nekoliko kraćih, uglavnom komičnih predložaka za komedije temeljene na istinitim događajima iz njegovog vremena i okružja.

Radoslavić je bio “pacijent” od teatra i pera. U svojoj brijačnici okupljao je sve ondašnje kulturnjake Pajiza i s njima je – umjesto o balunu – o umjetnosti raspravljao. Nije to ni čudno. Marinko je imao malu maturu splitske Klasične gimnazije, a bio je i izuzetno nadaren glazbenik. Kao i svi Dalmatinci pjevao je u klapama, ali i u svim starogrojskim zborovima, pomažući usput kao pomoćni dirigent. Štoviše svirao je violoncello u netom pokrenutoj operetnoj pozornici KUD-a Petar Hektorović.

Ipak, ponajveća mu je strast bila kazalište – scena i njezin neodoljivi izazov. Osim što je glumio u svim komadima, bio je i pomoćni redatelj Frane Plančića Balarina, ondašnjeg “Gavelle” starogrojskih diletanata. Od uvijek se u kazalištu znalo da “pravi i istinski teatarski ljudi nisu specijalizirani” (jer ta je neprirodna specijalizacija pomalo i odljudila teatar) pa je i Marinko Radoslavić bio redatelj koji je pisao, glumac koji je režirao i glazbenik koji je glumio.

Tako su iz potreba diletantske družine nastajali njegovi dramski tekstovi. Pisao je kazalište koje se moglo i moralo igrati. Na svom jeziku – starogrojskom hr-

vatskom jeziku. Bilo je to upravo ono istinsko, izvorno, moćno... Jer, pisati i pisati za kazalište, nije isto. Trebalo je istodobno misliti o režiji i mizanscenu, glasovima i intonacijama, glumcima s kojima raspolažeš, a da o šuoldima ni ne govorimo.

Upravo tako je Marinko i razmišljao. On nije bio književnik koji bi hlepio postati vječnim književnikom-klasikom. A možda je to i mogao postati? On je nesebično pisao isključivo za predstavu, tu jednu i sada, a u njoj kazalište u svojoj čaroliji jedino i postoji.

Pravi kazališni pisac ne misli na sebe i na svoju karijeru. On samo sanja sljedeću predstavu koju će tog trena podijeliti sa svojim likovima i sa svojim prijateljima-glumcima. Upravo takav bio je Marinko Radoslavić. Zato su njegovi tekstovi površni i nedotjerani, nedovršeni i neušminkani... Pa su stoga kazališno-literarno lošiji i tanji od slavnijih mu suvremenika. No, u času izvedbe na daskama starogrojskog tejotra i pred svojim sugrađanima oni bi zasljepljujući zasjali istinom. Njihova je iskrenost u fanatičnu igru pokretala i glumce i gledatelje. A osamdesetih godina, Boga mi, i ozbiljnu kazališnu kritiku.

Marinko Radoslavić nije mnogo znao o dramaturgiji, o zapletu i raspletu, o katarzi i ritmu, ali on za to nije ni vremena imao. A danas, tvrdim, za to nema ni potrebe. Jer, to je bilo kazalište “tu i sada”. I istina. A istina je bila u pričine priče priči, oliti facijendi, u sočnim dijalozima i u njegovom materinjem i jedinom prirodnom jeziku. U starogrojskom hrvatskom. Onom istom koji na sreću i danas postoji i živi. Onom kojega – upravo zbog velikih malih Radoslavića – još nisu uspjeli ubiti.

I zato nije potrebno pisati esej ili teatrološku raspravu o njegovom ponajvećem i najpopularnijem tekstu “Don Antuoniju Kuišu”, niti o “Zlotu” ili pak o “Mikuli Glovi”. Treba ih jednostavno, unatoč dramaturškim slabostima, od srca igrati. Iz generacije u generaciju. I očekivati da se dogodi još poneki novi, mladi Radoslavić koji će čuvati i braniti rod i dom.

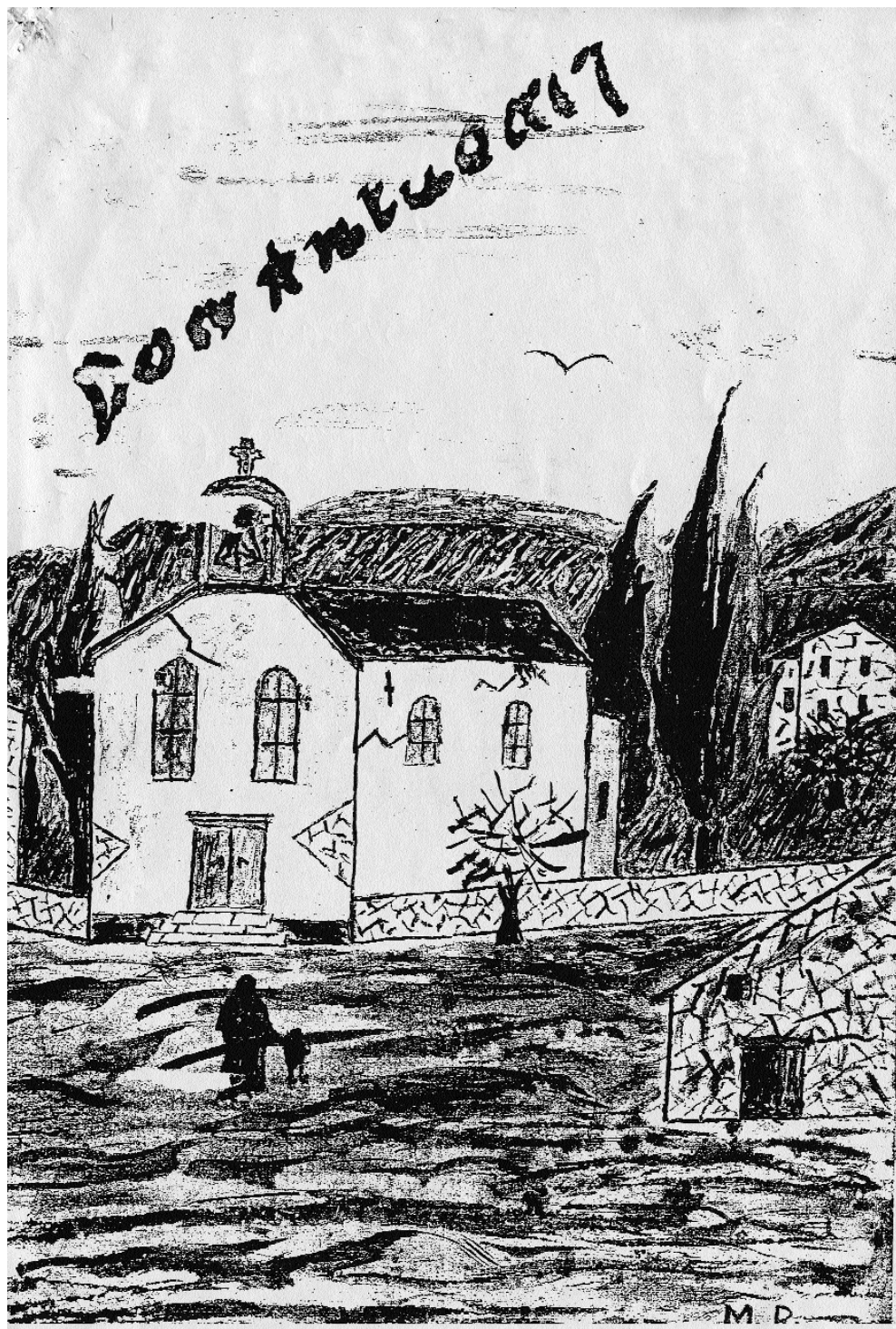
Ovaj tekst zato ne treba završiti citatom iz nekog Radoslavićevog igrokaza ili proze. Za kraj treba citirati jednu njegovu iskrenu ljudsku i umjetničku ispriku koja je bila jedina suvišna u njegovom opusu:

“Pri svega ovo!

u ovoj deškricjuni som nastojol – koliko som znol – da se služim ča većom numerom buodulskih besid, kojie se sad manje pratikaju, kako bi deškricjun, kavando somega fata, i s tie bondie bila kurijuoža. Za fale gramatike i stivone duge, neka me judi od pera skužaju...”

Skužali smo i fola Von, barba Marinko

kolega Tahir Čičindulin Mujičić

Don Antuonij Kujiš

oli
“Prilike i neprilike don Antuonija Kujiša”

Komedija u četiri čina sa šest slika i predigrom

Don Antuonij

Radeno u St. Gradu, godine 1938.

Ovu komediju je dil iz čuvenjo, a dil iz svuoga “magazina” stivol i napisol: R. M. Komedija je pišena buodulskim dijaletom, kako se je govorilo u vrime kad je bila po meštre Viskotu skovona i don Antuoniju prišivena.

I oni koji će je štit, iskontrat će u štivienju dosta “besid” spomienetega vrimena koje se sad već u govoru ne čuju – ne užaju. Tako da je komedija kavando somega fata i s ovie bondie kurijuoža.

A onima kojima su ove beside nepoznate, jer su mlodi, na kunju je špjegono ča kojo šenifiko.

Za u komediji učinjene fale gramatike i stivone duge, neka mu študjoni judi kompatiju, jer je komediju napisol čovik komun.

Aatur

Predigra

(jedan gost, meštar Visko, notor Bilizarijo i kafanar)

Scenarija: Sadašnja kuća vlasnosti pok. Nikole Petravića u predjelu Podloža. U prizemlju kuće nalazi se poznata kafana Sepich. Inače Šepić. Pred kafanom je poručeno nekoliko stolova. Za jednim stolom sjedi jedan gost. Za drugim meštar Visko igrajući sa igraćim kartama.

Opaska: Iz daljine dopire tuljenje rogova, zvuk motika, limenki i tupi glas lonaca. U stvari batarela u punom jeku.

Prizor 1.

(Meštar Visko, kafanar i Bilizarijo)

Visko (prisuškujući batarelu): O kojoj lipo mužika!

Kafanar (se pojavljuje na vratima): Koga ono trubidu?

Visko: Biće sigurno Škavećušu. Odoje se za nekoga uduovca iz Broča.

Kafanar: Aha, imo bit. (ode)

Bilizarijo (pojavljuje se dok Visko još gleda u karte): Šjor Vice! Bon divertimento!

Visko: O šjor dotuor! Gracije! Hvola, kako hoćete! Evo, divertin se malo. A niste pospoli?

Bilizarijo: Nisom! Nušto rad ovih prokletih muh, koje ne dodu oko zatvorit, a drugo rad šušura od batarele ča se čulo, izošal son. I jušto arivol putiem pud ovamo do nje kad ih je jandarmarija rastarmejala. Jedna debelo žiensko se je u bižonju prid njima rebaltala nogami u arju da su se oni ča su bili okolo skupjeni na kurjožitod doveli se od smiha. Bogme som se i jo nasmijol vidit prežientu panoramu! Ma recte!

Visko (smije se): Bel kažo per fotografija! Biće trubili Škavećušu ča se odoje za jednega uduovca iz Broča.

Bilizarijo (sjedne): Da, da. Popuodnie će se rukovat, pok su njoj improvižali ovu mužiku.

Visko: Pari da je čapala dobru partid. Vo da imo koji patakun i u Broču lipu kuću. Onda velu pošidiencu.

Bilizarijo: Jie, bil je u “Ameriki” – imo, imo svoju gazetu!

Visko: Per dir il vero, lipo se je upravila. Ona se je imala odat sa nikim Doljaninom, ma je u zodnju figura porka impjantol.

Bilizarijo: Za njezino boje! Jer, da je s ovim gobotom duošla do kraja, sigurno bi njoj kako je grintov koji put nabil barilac.

Visko: Koji put!? A jo intendin da bi njoj tuo bil kruh naš svadonji!

Bilizarijo: Veće nego sigurno! A ča je, jie koji drugo novitod?

Visko: Borme jje, i merito se je provjat. Bil som ojutros u Preturu i našila se barufa. Pobili su se niki ruzi furešti. Duošli su i skupili se u koridur, kako som kapil, za svidočit u nike dibatimiente ča su bili za danas fišoni.

U niko vrime su počeli jedon drugega improverovat kako možeš svidočit za onega, il ovega kad te na fatu ni bilo? I ti si ti čas bil tamo, a ti onamo. Ti u Hvoru, ti u Piščeni, ti pok ko zno di! Onda jedon drugemu kako je primil piet, a drugi i treći deset fiorinih dora za svidočit kontra onemu, ol za onega šekondo kako je koji ploćen. Tako je tuo tormentalo niko vrime dokli nisu počeli letit kacoti i izmišala se barufa – ma barufa! Kad je pretur čul ovu šarabatonu, a navlaš rad čega, šaltol je u koridur i svih je dol zatvorit. Tako, misto da su išli u kapunieru oni koji su provdu zamisili, išli su njihovi svidoci koji po svemu šestu na temu misienju nisu bili.

Bilizarijo: I ti se temu čudiš?! Ol se ne spominješ da je bil jedon – ne znom, svakako iz naših kontuornih – koji je sviej komparil na sudu za svidoka, a pju parte ne bi bil ašeštil di bi se skondal zamel. Pretur ga na jednojoj udienci, kad mu je vazimol konduvite zapitol: ča ste po funcjunu, zanotu? Odgovoril mu je: Gospodin pretur, još uvik svidok! Sad se ti figuroj!

Visko (smije se): Me rikordo, me rikordo! Spominjem se. Čini mi se da je tuo bili niki Plažanin.

Bilizarijo: Apunto! Kad si nominol Plažanina, ojutros ih je bilo u mene ako ćeš i jedna duzina. Pok mi fra le altre provjodu da imaju u selu štrombastega kurota. Ti koji tamo spesu tamo frkventoš znaćeš koja je tuo pasjo vira? Ki že što dijavolo?

Visko: Ča ga ne poznaješ?

Bilizarijo: Ne!

Visko (začudeno): Ma, ča mi govoriš! Ne poznaješ ga?

Bilizarijo: Govorin ti da ne! A kako bi kad evo danas je apiena petnaste don da som arivol, a znoš da mankon iz mista pasono dvo godišća.

Visko: O, per bako! Ti govoriš da ga ne poznaješ? A ti ne znoš da som za pu-tuon za luštrat mu jedon obid?

Bilizarijo: Obid?

Visko: Da, da! Obid, obid! Somo som bil u imbarac za noć kumpanja. I eto, ti kako da si stvoren za činit mi kumpaniju kad te, kako si rekal, ne poznaje. O ke fali-če inkontro! Kako da te je duh svieti apožito ovuod danas dovel. Alora, jies ti za tuo, per dar una bonja manjada? Arivojen kapit da se nisom imbatil na arjevega kumpa-nja i na arjavi apetid. A, ča govoriš?

Blizarijo: Per Dio! Kad se trato obo obidu i kako si rekal dobremu obidu, možeš kapit. Nego, špjegoj se u čemu konšesti to tvoja opera?

Visko: Imoš prov! Evo, sad ćeš čut! Pri svega, vajo da znoš da je ovi pop, po imenu don Antuonij, a po kazoti Kujiš, jedon čovik koji ti u diškuoršu ča mu drogo bugne, a pjaži ga češće komuguod koju opravit. Uz tuo je malo avor, gledo dosta svuoj interes. Rekal bi nonje da je na sprovu, invece je furbast, provo je mušica. A da ti ga boje iluštron provjat ću ti koju njegovu vraguliju ča ih je do danas opravil. Evo, čuj per ežempjo ovu.

Pasoni misec pas ga je odnil na Mlit. Tamo se nahodi jedon fratarski konvenat. Stol je tamo u frotrih dvi šetemone. Jednega dneva dvo frotra rad nikega posla su išli u Ston i rekli da će se pokašnjieć vrotit. A uon je ostol som u konvientu sa lojkom i naštudjol ako se kasno vrotidu pristrašit ih. Znoł je di in stojidu vorše, koje užaju za lovit ribu, i kad se smarklo a njih ni bilo vidit da se vroćodu, iznil je vorše vonka i postivol ih je na dištoncu piet, šiest škrokih jednu od druge, sa obe bondie puta ča vodi od vrot vartla do vrot konvienta.

Bila se je nuoc dobro čapala kad su se frotri vrotili. Čim su duošli do vrot vartla, prizentala se je pred njima duplo filanštroka nikić kako osojih. Kapi se da su ostali ovo vidit kontuminoni. Ma jedon se je dol kuraja, približil se je bližje i vidil da su vorše. Dol je i onemu drugemu s tim fuorce i uputili su se moleć niku molitvu naprid. Ma, sve u nikemu strohu i pensiru kako su se vorše ovuod nošle?

Kad su duošli u dil puta jedna se vorša prid njima pripomakla iz jednie bondie puta na drugu, a malo dalje isto tako i drugo. A micole su se, jer je u jednuoj bil uvučien don Antuonij, a u drugu lojko. E, tuo ih je smutilo vidit da se vorše miću. Za momenat su se inkantali, a obe vorše su se tad digle na put i nastavile se po njemu smutot. Jedna se vorša dreto uputila kontra njima. Tuo ih je bogme pristrašilo i oba biž niz put ča su ih noge boje služile. Iz vorše kojoj ih je šegvitala začulo se snažno klapatonje klapatuše koju je vragometni don Antuonij iz šakreštije sobuom donil. E, tuo ih je pok de tuto iznebušlo, jer je silni šušur klapatuše u onuoj noćnuoj gluhoći učinil tako strošnu imprešjun da su oba od velikega stroha pju de prešo puni utekli svaki na svoju bondu. Kad su se vrotili don Antuonija nisu nošli. Šmigal je da ga zla srića ne bi nošla, jerbo su oba, jedon pribijenega kolina cotajuć o šćopu, a drugi izfrižonega nosa, apiena u rasvanuće arivali u konvenat.

Bilizarijo: Kašpita, ke pipiu!

Visko: I koji! A, čuj sad ovu. Ma, baš je vražji! Jednie nedije je imol predikat seljanima obo paklu i počel je ovako: Braćo, danas vom imom intencjun predikat obo paklu. A da me boje kapite, dat ću vom ovi pritač. Svi mi borme doma imote ko mula, ko mazgu, ko tovara. Vazmimo za ežiempaj tovara. Kako svaki tako i uon imo odiznose, po karmi, svoje črivo. Eto tuo črivo bi vom mogal prikozat da su vrotla pakla. A one muhe ča okolo njega letidu da su vaše duše. A oni riep - kapite, riep - tuo som jo, don Antuonij koji vos, jer ste puni grihuov, šnjim od vrot paklenih lotim. Drugim ričima rečeno, nastojim kako vaš pastir da ne bi kojoj vaša grišno duša - da prostite - kroz ta vrotla u jamu paklenu upala.

Bilizarijo: Per amor di Dio! (smije se) Sad se ne nasmij!

Visko: A čekoj, evo jedna friško od malo don nose. Tu som čul učier kako je za jubilej Pope recevil od biskupa uordin da špjego seljanima žežin koji je za tu okažjun bil ordinon. Počel je sa oltora štit ti uordin šekondo kojega nisu bili obligoni žežinat svi judi i žene povar 60 godišć. Onda nemoćnici, dica, nosieće žienske i svi drugi koji težu lavur pratikaju, pok prošegvi: Eto tako su šjor Prisvitli ordinali. Ma kad ste deboto svi fora d obligo, ruog za ovo (udari desnim dlanom o lijevi lakat) ću mu i jo žežinat!

Bilizarijo: Čo, udij tako!? Ma, ča mi provjoš!?

Visko: A, ča je ovo!? Kvešto te že una, due de centinaja altre. Evo, ovo bi ti bil u krotko njeguv štanap. A sad da se vrotim na koju smo ostali. Dakle, čuj! Doznol som da je poslol ištoncu Guviernu u Bieču kako je potriba da se u selu načini crikva. Ovo je per dir vero od potribe, jer njoj je sva kvierta in malora. Kad je Božje vrime ne možeš u nju stot, nego ako ćeš pod lumbrelu. I na ovo čeko evažjun. Sad stoj atiento! Vajo učinit ovako. Da jo tebe njemu prizenton kako inžinjiera poslonega od Guvierna da prigledo ča je na crikvi potriba napraviti i konštato sumu za ti lavur ežegvit. A jo da duojden s tobuom kako meštar kojega si vazel kako perita za lavure od maranguna i intierpreta za jazik tudeški, jer ćeš ti činit da drugi jazik ne znoš. I ovo će učinit da mu luštromo dobar obid. I neka se mogu šnjim narugat i reč mu - jer tuo ni lako - da se je nošal ko ga je i njemu fabrikol!

Bilizarijo: Bonišima idea! Nego, čuj! (obazre se na gosta) Ki že kvel individuo la?

Visko: Niente perikoložo - gluh je kako kanun.

Bilizarijo: Vaben! Ma, per onji bon rigvardo largojmo se na libero, ako obo ovemu imomo čo još na tanje štabilit. Jer, ako se akužomo, nikad gore!

Visko: Ši, kako hoćeš! Možemo lipo kaminando do Fortina.

Bilizarijo: Čekoj neka kupim jedon cigor (uđe u kafanu)

Prizor 2.

(gost i meštar Visko)

Visko (sam, živo): Per šan Pietro gloriožo - dobro je! Imprieža će puoć in ordine kad ga ne poznaje. A, d altra parte, imbatil som se propja na maču! Od prižience da ne govorim. Provi je inžinjier!

Prizor 3.

(gost, meštar Visko i Bilizarijo)

Visko (opazi Bilizarija kako izlazi i pali cigaru): Alora, jesmo za putuon?

Bilizarijo (još paleći cigaru preko zubi odgovara): Možemo! Ma, da ti pravo rečen, ferilo me je ono da si rekal da ja ovi pop provo mušica. Još k temu da imo i lipu dožu avaricije pok se strašin kad duojdemo tamo da non ga ne do okusit vrogu marve! I da se sva naša furbarija kako dim kroz fumor izduši. Ti znoš kad se trato za ovakove stvori da som jo stori berekin, ol da som uvik in prima fila. Ma, tako ti Muhameda, trato se iskresot put do Plaže! Lipo bi non ga kalumol!

Visko: Istina je! Dobro ti govoriš i lipo je sve ežaminat. Ma ne buoj se kad se trato obo ovemu, izgubi zvizdu tarmuntonu i zaboravi svu njegovu aštucju i avaricju. Pok propensoj kad duojdemo tamo pridonje. Ti sa šćopuon od muntanje i snopuon dokumientih ispod rukie, a iz žepa ti bude virit kompas i mietar ne kurdelu.

A jo obo rame od late bušton punon dešenjih i uon nos vidi kako smo fodroni - a mogu reč i naoružoni – a još k temu kad ti zaklapješ tudeški, di može a da nos na pogosti! Ma ne somo obidom nego pensom da će cili don durat manjaruola. I vidiš, jo som za tuo sigur koliko da mi se makaruni, kozlić i pašticoda već sad privoltoju u štumku. (hvata se za trbuh pipajući ga) Evo na, sve mi se pari kako da som napipol kus kozlića ovuod u ovuoj štonci!

Bilizarijo (smije se): Bravo! Eto, jo se puščon u tvoje ruke, a kapin da ne bi imalo puoč arjavo.

Visko (zadovoljno): Eto vidiš! I sad homo ovu impriežu, kako si proponil, di ni drugih ušijuh dokonkludit i repetijem ti reč - imo puoč propja ašeštono!

Zastor

Don Antuonij

Komedija u 4 čina sa 6 slika

Scenarija: soba u stanu don Antuonija u sva četiri čina

Lica:

1. Don Antuonij ..... seoski župnik
  2. Mandina ..... njegova nećakinja
  3. Matij ..... njezin vjerenik
  4. Meštar Visko ..... drvodjelac u St. Gradu
  5. Bilizarijo, tobožnji inžinjer ..... notar u St. Gradu
  6. Borta ..... seljanka
  7. Apoluonija ..... seljanka
  8. Sibe ..... seljanin
  9. Mikula ..... seljanin
  10. Jure ..... seljanin
  11. Mira ..... djevojčica 8 - 10 godina, Juretova kćer
- Tri dječaka između 8 i 10 godina

Događa se u jednom selu otoka Hvara.

Između 5. i 6. slike prolazi 10 dana.

Vrijeme prošlo, oko 1880. godine

Prvi čin

Slika 1. Prizor 1.

Mandina i Matij

(Mandina živo uz pjesmu čisti sobu, čisteći sa pokušstva prašinu)

Matij (proviri kroz vrata i oglasi se): Dobro jutro!

Mandina (iznenađeno): Obuoj meni bidnoj - ča som sprenula! (ugleda Matija)
A tuo si ti Matiju. A ča si sad duošal kad šjor barba nisu doma?

Matij (smiješeći se uđe): Rekli su mi da su išli u Vrisnik na fieru, pok som pro-pensol da je sad provi punat!

Mandina: Ajme meni, govorim ti, čo kad nikoga ni doma?

Matij: Kad smo jo i ti, ča je potriba od drugega. Amuor se, jubov, ne čini nego u dvojjicu.

Mandina: Kapin da je tako, ma ča će svit ako dozno?

Matij (smiješeći se): Ča će ti svit!

Mandina: E, ni tuo tako! Jer, kad se pierje prospe, doj mi ga već skupit.

Matij: Ma ča ti dohodi na pamet? Kojo pierje? Bome niećemo sad ovuod kokoše perušat.

Mandina: Znom jo ča govorim.

Matij: A hoćeš, jedon put kad som duošal, da grien ča?! Borme ni prilika.

Mandina: A eto, kapin - ma znoš kako je. Ti se za svaku okažjun largoj otuje. Sed na ovu katridu, jer tentacjun ne spi. (postavi ga sjesti na sjedalicu u kraj sobe)
Tako!

Matij: A eto, dobro je, dobro je! Posluh je sviesto tvor.

Mandina (sjedne u drugi kraj sobe): A ča je, ol nimoš danas posla?

Matij: Kako ne! Ma ko će čapat lavur u ruke kad mi se je prizentalo ova okažjun. (primakne se sa sjedalicom bliže Mandini)

Mandina: Ma, Matiju! Jesom ti rekla da stojiš podaje!

Matij: Znom, ma na ovu dištoncu te gledom kako u osoju. A ča je nojgore te ne čujem ča govoriš.

Mandina: A tuo je tvoja skuža. Ma, ti mene poslušoj, jer ča bi rekal ako kuo duojde?

Matij: Ma ko će duoć kad se zno da šjor kurot nisu doma. A pok znoš lako je tuo reparat - zaklopit ću vrota. (uputi se vratima)

Mandina (skokne za njim): Ol si lud?! Niećeš, ne! (krsti se) Sačuvaj me Bože i naš sviesti Augustine! (primi ga za lakat i opet postavi na sjedalicu) Nego, lipo sed ovuod!

Matij: Pok onda?

Mandina: Onda ništa, nego stoj tuot di som te stavila (sjedne)

Matij: Hoću, čim ti iskožem ča mi za tobuom, moja zvirice, ovi čas na sarcu bujo! (dohvati se strane srca pa se opet skupa sa sjedalicom primakne skoro blizu Mandine. U taj čas se iz dvorišta čuo oštar glas)

Glas: Štuoj! Štuoj!

Mandina (da se ukloni pred Matijom, te dozna odakle glas dolazi, naglo ustane i požuri do prozora. U dvorištu vidi don Antuonija koji se je na mazgi vratio. Sva uznemirena krikne): Obuoj meni, ovo su šjor barba, vrotili su se iz Vrisnika! Ujoli smo se ča! Obuoj meni, ča ćemo sad? Ča som ti govorila?! Barzo utec diguod, sakrij se nevuojni čoviče!

Matij (ne zna kamo će, bezglavo se vrti po sobi tražeći kamo bi se sakrio - htjeo bi poći pod stol): Evo mogu ovuod!

Mandina: Ne, ne nikako, nego u ormor, u ormor! (uhvati ga i počme vući prema ormaru)

Matij: Za Boga! Unutra ću se udušit!

Mandina: Muč! (dovede ga do ormara i gurne unutra)

Matij (prema puplici): Zbogom svite – ako se već ne vidimo, molte za moju bidnu dušu!

Mandina (hoće da mu priduši usta, glas): Umukni, jama ti ga ne dola! (zaključa ormar)

Prizor 2.

Mandina, don Antuonij i Sibe

(Don Antuonij ulazi sa štapom u ruci)

Mandina (uznemirena): O šjor barba, ča ste se dosle vrotili?

Don Antuonij: Jesom! Učinil som im jednu prediku – ma koju! Dobro obidvol (tuče se po trbuhu), tovaru put pod noge, e finita la fešta! Čuj, dones mi čoguod za popit i jov se gonjoču da grie guor.

Mandina: Udija, šjor barba. (pođe, obrćući se na ormar)

Don Antuonij (smije se): Ofendil se je, ma ča ću mu jo, neka biše bit pametan. Orka boja, ča me je (hvata se za haljetak) ova veloda izmorila! Ma, kad smo doma može se stavit čoguod tanje. (svlači haljetak, objesi ga i pođe do ormara da uzme tanjeg, opazi da je ormar zaključan) A ko zno di je Mandina ostavila kjuč? (sjeti se) Aha, imom jo drugi.

(Matij kad je čuo da se don Antuonij sprema u ormar dohvati jednu bijelu plahu i šnjome se pokrije da ga preplaši, kako bi lakše pobjegao)

DA (koji je uzeo ključ iz ladice stola, uputi se k ormaru, otvori ga, ugleda unj prikazu, prestrašeno zaviče i odmakne raširenih ruku): Obuoj meni! Svieti Antoniju! U pomoć, u pomoć! Martvac, martvac! (strugne u hodnik i zove) Mandina, Mandina!

(Matij, dok se don Antuonij zadržava u hodniku, uoči zgodan čas za bijeg. Izide iz ormara i skoči kroz prozor)

Mandina: Evo me udija, neka utočin vino!

DA: Sve ostav i udij tarč ovamo!

Mandina (sluteći o čemu se radi, smeteno iza kulisa): A ča je, ča se je našilo? (uđe na protivna vrata) Ča je šjor barba?

DA (na vratima kroz koja je izišao u strahu odgovara): Otvoril som ormor za vaziest drugu jaketu, a unutra som introl jednega martvaca u bilemu lancunu!

Mandina: Ma ča govorite, u lancunu?!

DA: Jie - propja u lancunu! (uđe) Čekoj di je šćop? Aha, evo ga! (dohvati štap i oprezno se postrance približi ormaru)

Mandina (za sebe): Lipo pantomina!

(Sibe uđe s plahtom u ruci)

DA (s ispruženim štapom): Zaklinjem te duhu da izojdeš i da se liberoš iz ovie kuće pravednika! Ako imoš arjave intecjuni - još pri - učin ih kojiemu grišniku za pokoru grihov. Ako ti je čo potriba, rec mi, indiricat ću te jo u onega koji može da ti pomogne! Ča mučiš?! (križa se) Liberame Domine del morto in prezenca! (tiče štapom po ormaru) Ča je, jies izošal? Jer, po tastamienta, za nikoga ovo ni lipi komplimenat.

Sibe (Mandini): A ča ono čini, koga ono zaklinje?

Mandina: Ajme meni, ostavte me se - da mu je martvac u ormoru!

Sibe (domisli se o čemu se radi, prasne u grohotan smijeh): Boravom šjor kurote, da se niste privarili? Pensali da je unutra martvac, a tuo je bil Matij!

Mandina (za sebe): Ajme meni, propala som!

DA: Matij!?

Sibe: E, Matij, Matij! Dokli som bil još u dvuoru vidil som kako je jedno teleso iskočilo niz ponistru. A kad je vargal sa sebe lancun, (pokazuje ga) evo ga, vidil som da je uon in peršuona. I u vlos je smaklo da mi ni pol na glovu.

DA: Bože svieti! Svieti Antuoniju - Matij?! (poviri u ormar i vidi da ga nema) Jie, ni nikoga! A ča je duošal iskat u moju kuću kad mene ni doma? Borme ni za drugo, nego furbo za lupieščinu! (Sibet) A tebe je mogal stavit na botu.

Mandina: Šjor barba, ča govorite? Za koju lupieščinu?

DA: Onda, zoč je duošal - špjegoj mi?

Mandina: Za da me vidi i ništa drugo.

DA: Ništa, vrogu marve! (prama puplici) Jeste je čuli? (Mandini) Čo, nonci da ti je koji put rekal Mandice, dušo? A ti njemu Mote, sarce? I ni te kvando i kvando pogladil, zagarlil i po voji jubil?

Mandina: Šjor barba, falili ste! Jer, od svega tega ča pensote - daleko Mote!

DA: A, moja? Noć se na taku skalu, ne puščo se pasat nominone karece i dolćece. Da me boje kapiš - milovonjo i slatkosti. A tuo je sve pri matrimuonija lupieščina! Ol pensoš da je lupieščina somo komu kargat vrotu i pokrast mu pineze? Na bondu pok ovi fufigot ča som čapol. Evo se još triesem.

Mandina: Tuo kompatijte! Znate, bilo me je rigvord, a i stroh da ga introte u kući kad niste doma ol u selu. Pok som ga u onemu strohu parala, rikoverala, u ormor. Drugega lika onega časa ni bilo. A tuo bi svak učinil.

DA: Nevuojno ćierce! Nis mogla kapit ako otvorim ormor da bi mogal ostat inkordon, noć unutra - kako je Sibe rekal - onakovo teleso. Još govoriš da kompatim. Ti ne znoš koji si azord i dilit učinila, a uon s tobuom zajedno. (oštro) Sibe, puoj se jov onemu lazarunu neka duojde ovamo da mu otrijesem lecjun i naučim kako se u tuju kuću dohodi!

Sibe: Udija, šjor kurote! (uputi se pud izlaza)

DA: A ča si vidil, da nis vidil! Dušu u se! Jies kapil!?

Sibe: Ne pensojte. (odlazi)

Mandina: Šjor barba, ustorpse se i ne govuerte mu ništa. Jer, ako mu čo grubo rečete, perikul je da naša jubov ostane lampat na šušu!

DA: De rešto! Lipo jubov - po lupiešku!

Mandina: Vi denuovo!

DA: Sad bašta! Jer mi je potriba počinka, a još ćemo govorit rad ovie tvoje buzare!

Zastor

Slika 2

Prizor 1.

Sibe, Mandina i don Antuonij
(pozornica je prazna)

Sibe (uđe): Ni nikoga! Čekom kojo vrime - di je ovi svit? (pođe do vrata sobe i zove) Šjor kurote, šjor kurote!

Mandina (izide iz sobe) Ko je? (ugleda Sibeta) O Sibe, vi ste! Ajme zoč ste mu rekli da je ono bil Matij?

Sibe: Imoš prov, oni čas som se izgubil.

Mandina: A, ča se može. Ni več ripora. A rekal ste kad je iskočil kroz ponistru da vom je debota pol na glovu.

Sibe: Ni, ono som rekal da šiena bude ča veće kurjuoža, smišna.

Mandina: O kojo ste vi tantacjun! Ma stvor ni za smih.

Sibe: Znom, i sad kapin da som učinil jedno falu.

Mandina: Ništa, jedonput fata, fata! Ajme, grien ča, jer bi svaki čas šjor barba mogal kapitat.

Sibe: Pok ča smieto, borme nisom jo Matij.

Mandina: Imote prov, ostol mi je oni kož in prešo pok me sviej stroh.

Sibe: Ma ča ste nagratali.

Mandina: Jeste vidil? I znate, ni mi laka. Šjor barba su štabilili da ga rad onega imon bandit ča. Jer, na zodnju, da je propensol kako som jo roba za veće peršuone.

Sibe: O,o,o!

Mandina: E, tuo mi je sinoć - kako se ono reče - zakantol! Ma mola ča, pasat će ludemu to fantazija. Nego čujte, ča će reč da ste se onako borzo vrotili.

Sibe: Čekoj da ti provjom. Vrotar ga odnil, nošal je tamo nušto čakul sa kurotom u Vrisniku, jer ga je malo ofendil.

Mandina: O vrože, ofendil!?

Sibe: E, tu je bilo ovako. Sad ćeš se nasmijat. Sinoć je don Antuonij priko funkcijuni predikol i reč bi da je u prediki puno bumbizol. Za večerom pito don Stipeta ča mu se pari jie dobro predikol? Uon mu je odgovoril da jie, ma da je puno bumbizol. Don Antuonij će njemu: E, e ... govoriš bumbizol, bumbizol. A ti ne bis virovol kako se jo u prediki investim pok mi uteče jazik i ni čudo ako od muhie učinim konja. Ma ništa za tuo, sutra ćeš me jopet pustit predikat i ti ćeš duoc smenuom na pulpit. Sest ćeš zbondu mene, vidit će te se, ma kalkulat će da ćemo na izminice predikat jo i ti. Pok, ako jo u prediki idem vonka - kako se užo reč varnigola - ti čas ćeš me potiegnit za veštu, a jo ću se po temu sinjolu korejit, dovest na put.

Tako su učinili. Jutro priko vele mise, kad je duošlo vrime predike, išli su oba na pulpit, kako su ostali intieži. Don Antuonij je počel sa predikom i u niko vrime se je čapol u prediki prikazivot mogućnost svetega Morka. Rekal je: Oni lijun - lav - ča uzonje leži, uon njegovu mogućnost prikazije. Jer, koliko je lijun velik i snožan tako da je njegova mogućnost pomoći velika i snožna! A lijun da je velik, toški da mu somo u riepu imo pedesiet mietrih. Kad je don Stipe čul ovu bumbu, kako su se dogovorili, potiegal ga je za veštu, a don Antuonij na tuo: E ...e, znote, da vom pravo rečem nisom mu ga miril, ma biće dvadesetipet, da ga brat bratu do. Don Stipe ga je denuovo potiegal. A don Antuonij: Čujte može bit da som falil, ma petnaste jie kako da som mu ga mietrom izmiril! Don Stipe je jopet zaštrucol veštom. Don Antuonij se rad tega iznervožitol i na tuo reče: Eto, jo som vom lipo špjegol, a sad bi (pokaže na don Stipeta) ovuod ovi buzdo barzo rekal da ga ni nonci imol – da je bil bez njega!

Na ovo je nastol u crikvi žamor i silni smih i s tim je finila predika, a u malo i misa, jer je od smiha debota svak utekal vonka. Rad ovie nenodinje se je don Stipa zasromil, a i ofendil ča je skrivilo da se pri vrotimo.

Mandina: Eto, i to njegovo nevoujno vragulija se je - ni kriva, ni dužna - nome izlila. O, kojoj je ono pedisa! A provjat ću vom kako je meni jednie nedije, isto priko mise, dokli smo bili još u Humcu, jednu tremiendu opravil. Čapol me je bil malo jači kašaj. Biće ga tuo dešturbovalo. Poslol je remetu da ide vidit, kako je rekal, koji ono vrog u podan crikve kašje? Remeta je duošal i vidil. Vrotil se je ter mu reče: A znote šjor kurote ko ono kašje? Vaša Mandina! Don Antuonij se je obornul i na vas glos će: A Mandina, ti tuo kašješ? A jeson ti govoril da ne isvukuješ debele mudonte! Sad krepa i kah, kah, kah!

Sibe (smije se): Ma komu bi tuo duošlo na pamet?

Mandina: A jedon put, štešo u Humcu, nekako u dvo dila mise, biće bil glodan, jer je bilo barzo puodnie, dohodi reč: Dominus švobiškum, i bez čekot da mu manjamokuli odgovoridu, prošegvil je pri njih: Mandina puoj slož maništru!

Sibe: Ma, ča ćeš govorit! A lipa je i ona od križa. Onda ona kad je bil u biskupa na ježame. Kad ga je biskup pitol: Don Ante ča biste vi učinili da vom in momento okli ste priko mise posvietili kruh i vino pode muha u kalež, ol se iz njega sve prolije? Kako ni bil udija lešt za odgovorit, a da ne paso od divjoka, reče mu – kako furbo – da se tuo njemu nieće dogodit. A biskup de nuovo: Don Ante, ma ako se dogodi? A uon duro e duro da se tuo njemu ne može dogodit. I šjor Prisvitli je vajalo da pojaju, voltaju kartucelu. Sad vij kako se je izvukal. Provi je pakleni. Prosti mi Isukarste! (tuče se u prsa i križa) Odnit onu blagoslovjenu odiću s njega.

Mandina: Tako je! A čekoj, jie vom kuo provjol ovu. Ni ni ova za hitit. Kad je za lonsko Vodkaršće predikol obo tri kroja. Dvo je nominol po imenu Melkiora i Baltazara, a za trećega se sve mučil i pensol kako mu je bilo ime. Bil je nikako oni čas zaboravil, pok će puku: Ma pomuozte mi reč kako se je zvol, ono ... ono krivega vroga u Foru, kaligier... kaligier. Ume tuo se je jedon iz puka jovil: Gašpar! Bravo, Gašpar! A tuo si ti Pirija! Poznol ga je po glosu i govori mu: Vidiš Mikula koji som jo lipi... ovuod je brate (sklopi ruke) žbarol nušto debelega, rekla bi vom, ma me je prid vami muškiemu tuo rigvord reč i prošegvil da som od hipa do časa zobil kako mu je bilo ime? I ovo vom je bilo sve u crikvi.

Sibe: Sad pensoj! A čujem da je poslol biskupu, kad je bil kurot u Humcu na Broču, niki ateštot, certifikot, ča li? Znoš ti čo o temu, ča je bilo?

Mandina: Kako ne! Evo čujte, neka vom provjom. Tuo je bilo ovako. Bil se je razbolil i učinil je ištoncu na biskupa da mu konšenti misec don permeša. Biskup mu je odgovoril neka pošje certifikot likora kako bi mu mogal na ištoncu dat evažjun. Ča je pasja vira učinil? Ni mi ga išal u likora - a ke, nego je som sebi napisol ti certifikot. Napisol ga je taljonski, ma jo ću vom ga špjegat naški. Stojte atiento! Spominjem se da je na počietku pisalo "Certifikato". Onda, koliko mi je ostalo na pamet, ovo:

Jo duol potpišeni don Antuonij Kujiš, kurot u Guornjem Humcu, ovim svidočim da je don Antuonij Kujiš, kurot u Guornjem Humcu, betežan na ronjune, bubrige. Radi tega mi je potriba, bez prolonge, misec don permeša za ličienje nomine malatije i za ovo vrime imat svuobj pokuo. Certifikot od likora ne šajem, jer stojim na temu da je svak sebi nojboji likor! I lipo se šoto firmol, potpisol.

Sibe: Ma jie sotona u njemu!? Komu bi tuo duošlo na pamet?

Mandina: Sotona!? Svih sedam, kako se ono reče. E, a znote onu kako ga je Mirčanima pribugal obo svietemu Izaiji?

Sibe: Bravo, čul som, ma na pol uha.

Mandina: Čekojte, provjat ću vom i tu. Bilo je tuo u Mirca na Broču kad je per provižorjo bil od biskupa tamo poslon da celebros funcjun na don svietega Izaije, njihove fiere. Dobro je. Svanul je don fiere i počinjola je u crikvu jutarnja, puna

ceremonijih. U deset urih počela je velo misa. Kantaduri su intonali “Kirije” i ostalo rastezajuć sa kantonjem rad fešte koja je tin don bila. Ma don Antuonija je tuo štufalo, a od jutra mu je bila puna pipa tega - kako je rekal - palangora, voltol se je supreć njima i počel (drečeći) E, e, e, e, e... Onda im pribugal: Ma ča vi pensote da je ti vaš svieti Izaija Buog zno koji veliki svietac? A jo ga invecce za muoj konat ne kalkulom ni za ovo (udari palcem po zubima), a kamo: e, e, e, e, e... Razbiekali ste se tuot kako da ste store uovce!

Sibe (smije se): Ma, jie tuo špetakul čut! Ostaril je, a u sviej mu je ludarija u tikvu. Propja nimo mira, ako makor jednu na šetemonu komu ne pripeto.

Mandina: Bižte, bižte! Opravil ih je veće nego niki ča su ga zvoli Bartuoldo. A čujte, poslol vos je bil zvat Matija, ča vom je rekal?

Sibe: Nieće da duojde sad dokli je još topla rana. Napovidil ti je da se daržiš kuraja, a da ga mori, stiježe žeja da govori stobuom.

Mandina: I jo tuo želim i vapim kako duša raja, ma recte mu neka se ustorpi, jer da se je i učier ustorpil danas je mogal bit do mene. A kad bude momenat da ću mu napovidit, jer ne znom hoće još čo škopjat. Provjala som vom ča mi je ludi zakantol. (čuju se koraci) Barž su ovo šjor barba? (napne uho) Jesu, jesu! Sibe grien ča da mu ne bi čo zadimilo. Zbogom!

Prizor 2.

Sibe i don Antuonij

Don Antuonij (uđe): O Sibe, ča je?

Sibe: Evo šjor kurote, čekom vos koje vrime. Nisom učier udij duošal, jer ko zno di su Matija posli onie škontradure noge bile prognale. Govoril som šnjim ojutos i napovidil vom je da nieće još duoć, jer da bi dokli ste još u jidu moglo bit i ričih, a da vom na nijedon muod ne želi izgubit rišpet.

Don Antuonij: Vidiš, vidiš belece - kako je krejon! A da ga pitom di mu je bil rišpet uvuć mi se u kuću kad mene ni bilo doma? Ovo mi je drugu opravil. Dežguštol me je sa Macavinom. Rekal mu je da som mu dol misto proha za oprat štumak “jelape”, proha ča se konjima za očistit čriva doje. Bićeš čul koje ga je tad režentoda bila čapala. (kao u povjerenju) Tebi ću se akužat - rekal je istinu, ma da je, kako uon govori, imol rišpeta regula ga je bilo činit kuco.

Sibe: Bome, bome!

DA: Ništa! Ne okurije da mi se već prezentoje, ni već čo, jer kad je kapoc od ovih ča som ti provjol fatih, odlučil som da se meju njima sve dešvo. Mandini som već u ti konat napielil kokota! Mlodo - ludo, pok se unje namurala. Isparvuć nisom bil toko kontrarij. Ma propensol som ča će njuoj golo kuost, oli kako vi ovuod rečete gologuza. Vidiš, adato mi je ovo konbinalo za dat mu kec! Pok na kraju propensol som i ovo - jo som kurot, a neputa kurota može pritendit čovika većega rongu. Per ežempjo, čovika guvernativa kojijemu su (tare prst o prst) piri, piri svaki misec siguri u tobolac! Jie ovako, ča bis ti rekal?

Sibe: Kako Svieto pismo! (u stranu) O judi, kud je zatrumbetol!?

DA: Per bako! A čuj, ča ti se pari jesom onemu divjoku u Vrisniku dobro pripetol? (smije se) Toko de kukumaro! Mene će uon učit predikat!

Sibe: Boje i drugačije niste mogli! A kad smo na prediki, u nediju nisom bil u selu nego su mi provjali da ste priko funcjuni predikali da imo duoć inžinjier za prigledot crikvu.

DA: Jesom. Omuor ćeš bit čul da som poslol ištoncu Guviernu u Bieču da bi je bilo potriba zakarpit, rešaturat i nota bene da u svarhu tega pošju koji šuold, jer je u takovemu stonju da bi vos bidnih jednega dneva mogla samaštrat. Rišpošta je arivala, pišu da će ča pri poslat jednega inžinjiera da koštato ča je sve potriba učinit i kojo bi za ti lavur bila spiza? I jo ga čekom svaki don.

Sibe: Tuo je pametna stvor. Vi ste propja čovik koji se misli za selo i siromaha. (u stranu) A izil bi nom i čovle iz kuće. (glasno) A ča vom se pari hoće bit velikih spizih?

DA: Ma, ča govoriš? Jo ti se čudim ča pitoš! Ko doje te pineze, velike su tuo mustače.

Sibe: Kapin, kapin.

Prizor 3.

Don Antuonij, Sibe i skup dječaka

(Tri dječaka nakon što su zakucali nahrupe u sobu)

Dječak: Zdravi bili, šjor kurote! A znote ča se je našilo? Razbili su zvuon na crikvi!

Don Antuonij: Razbili zvuon?!

Dječak (prekriži ruke na prsi): Jie, na do dušie!

Drugi dječak: Čuli smo da ste duošli i pok smo vom dotorkali reč.

Don Antuonij: A kuo, čo, kako?

Treći dječak: Ne zno se, nego se somo zno da ga je puno dicie potezalo i od velikega potezonjo se je obornil i razbil, onda...

Prvi dječak (prekine ga): Čekoj ti - tuo je bilo ovako. Potezali su ga piet, šiest njih i...

DA (upadne): I vi meju njima!

Dječaci (uglas): Nismo mi, nisom jo, nismo mi!

Prvi dječak: ... i tuo ča som vom itil reč, jedon je od njih sve uskol ala boje, ala boje! Ala boje, dokle se je obornil. Iskočil iz leža. Stim je udril u pilaštar i pukal priko polovice. I eno sad hrupo kako parsura.

DA: Kako parsura?

Drugi dječak: E, e! I tuo kako storo!

DA: Hodte, hodte sad ča. Udi som jo tamo.

Dječaci: Zbogom, zbogom. (odu)

Sibe: Baš da ću vom provjat - i jo som čul da je onako nušto bilo.

DA: Eto, jesom sad i jo! Dobro je - a sad mi recte ča ćete, oli ča ćedu kad su ga tako ranjali? (ljutito) Sad ćete zvonit u moja... itil som reč uč, ma boje mučat. A ti me kapiš!

Sibe: A ča se smantujete? One mustače ča dodu pineze za načinit crikvu mogu dat i za zvuon. Tako ćemo imat novega.

DA: O pasja vira! Imoš prov! Ben deta e petada!

Sibe: E šjor kurote, griem vom sad ča, a ča ste mi provjali puno som kuntenat.

DA: Grieš ča? Adijo Sibe, hvola ti!

Sibe: Zbogom ostavajte! (ode)

DA: Zbogom! (sam) Još me pasuju jieži rad onega koža u ormoru kad propensom ča se je moglo našit. Nisom strašiv, a još manje virujem u osoje, nevide i martvace, ma onako iz nebuha i na oni muod, čapol som bil pipiu! (čuje kucanje) Ko je, naprid!

Prizor 4.

Don Antuonij i Mikula

Mikula (ude): Zdravi bili, šjor kurote!

Don Antuonij: O Mikula ... ke nova?

Mikula: A evo som duošal k vami pitat koliko vos grie lemuezine za žiambu muoga sina? Ma šćeto ću vom reč – ni sad muhojora, piniez.

Don Antuonij: Ni muhojora, piniez? Onda ča si duošal? Kojega se pasa ženite kad ni noć sest ni leć!

Mikula: A vroga bi se bili još rukovoli da se ni našilo ča se je našilo!

DA: Da, da, kapim. Popuzli su, je? Dobro je, kad nimoš piniez onda...

Mikula (upadne): Onda imojte pacience koju vrime.

DA: A ke, ke! Nisom intendil tuo reč. E, da! Ča si furbast! Nego, učinit ćemo ovako. Bome imat češ doma uja, prošeka, smokov, a i koji paršutić – jo i u temu primom.

Mikula: Imom za sad, ča mi je do ruk, kad biste itili somo nušto rogočih.

DA (skoči): Zabod ih u oči, figura porka!

Mikula: Obuoj meni šjor kurote, nemuojte jidot! Jo som za ime Božje intendil reč karobelih! Bome vi u Komiži zovete karobeke rogoči, pok som vom tako izjustil po vašu da me boje kapite.

DA (za sebe): O ke filozofija! (Mikuli) Dobro je, dobro je. Ajde, dones rogočih, karobelih, kako te je voja, somo obilato, jies kapil?!

Mikula: A gledot ću šjor kurote svakako. (u stranu) Uja bi! Anke paršuta! Na uja, na! Da ga je meni i za po kaši. (glasno) E, onda zbogom ostavajte.

DA: Zbogom. I kako som ti rekal – obilato.

Mikula: Dobro je. (ode)

Prizor 5.

Don Antuonij i Mandina

Don Antuonij (sam): O, koji su ovo!? Ma se je imbatil na meštra. Ovi bi se ženili, korščali, sprovodili, onako a maka! A tuo je ono ča don Antuoniju ne petoje. Jer, živit u ovemu spužu, a bit žejan gazete, duplo je tuo pokora! Pok zoč, kad mi isto šekoju da som avarun, manjun i ko zno čo još. A ne oborću se na sebe kad ih koji šjuor ol šjor kumpor u Pajizu zove na obid, kako se rad ingordije po cilu uru pri obida lumbardaju kacotima u tarbuh da im se ča veće u nje stivo. Tuo mučidu.

Mandina (zakuca i uđe, nosi pribor sa crnom kavom) Evo, šjor barba. (postavi je na stol)

Don Antuonij: O bravo Mandina! (Mandina hoće da ode, a on je zaustavi) Čekoj, čekoj da prošegvimo di smo ono sinoć stali. Donkle, sa ovim lazarunuom da je sve finilo! Isto kako da si prut priko kolina prilomila. Tuo ti je moja šantiencia i moja zapovid. Nieću jo lupežih i falsunih po kući!

Mandina: Ma šjor barba, vi uvik istu, ter istu. A uon...

DA: Muč! Tebe pripado koje boje rilo. Ti, kako neputa kurota, možeš pritendit per ežempjo profesešura, avokata, likora, inžinjiera...

Mandina: Obuoj meni, a ko bi šnjim znol govorit?

DA: U, u, u... Koliko se tuo hoće – borme niećeš vaziest Francieza ni Tudeška, nego našega čovika harvoskega jazika. Tako som odlučil i tako vajo da bude.

Mandina (uzvrpolji se): Ajme, šjor barba. Ne mogu, ne mogu.

DA: Ča ne možeš?

Mandina: Ne mogu, nego njega. Uon je moja parvo jubov! Unje som se namurala, unje, unje... (za sebe) O Matiju, moja jubavi, nimo sile koje bi mogla da nos rastavi!

DA: Čo, čo... ča si tuo rekla?

Mandina: Ništa!

DA: I boje da ništa, jer u mojuoj kući jo som gospodor!

Mandina: Grien ča, jer ne bi rada da vos smučujem. (stavi ruke nazad, nakloni se i naglasi) Ma Mandina nieće ni inžinjiera, ni likora, ni avukata, ni profesešura, nego muoga Matija, izabroni cvit iz puka! (ode)

DA (smije se): Pomalo, pomalo, o, o... Cedit će ti to vigurija. (čuje se kucanje) Aha, biće jopet koji impjaštar! Naprid!

Prizor 6.

Don Antuonij i Jure

Jure (uđe): Zdravi, šjor kurote! (pruži mu jedno pismo) Ovo vom je poslolo meštar Visko Pinjata.

Don Antuonij: O, ol si bil u Pajizu? (uzme pismo)

Jure: Evo ovi čas som se vrotil.

Don Antuonij: Hvola ti.

Jure: E, zbogom vom! (ode)

Prizor 7.

Don Antuonij (sam otvori pismo i čita, opaža se tokom čitanja na njemu neko zadovoljstvo):

Don Ante!

Ovamo je arivol inžinjier gosp. Lovenstein iz Bieča. Poslon od Guvierna na tvoju ištconcu da prigledo crikvku i konštato kojoj će bit za reštaurat je tratnja.

Pošji sutra ranije dvoje živinie, jednega za njega, a drugega za mene. Kako je iznenodie arivol nikor ga ni dočekol, a uon se je rivoljlil u komun da mu dodu jednega čovika do tamo.

A jer se jo stobuom poznajem proponili su mene. Jo som se acetol i sutra nos eto k tebi. Biću mu pri ruci, a pogotovo som mu dobro duošal jer ne zno drugi jazik govorit nego somo tudeški.

Tebi će bit mučno ča se sa njim niećeš moć razumit, ma buduć ću jo bit tamo sve će puoć u riedu. Introducjun za tvoje ča si zamislil dilo je.

In kurto! Na ovo ti se radujem.

A za jedon dobar obid gospodinu inžinjieru ni potriba da ti rakomandujem!

Pozdroljjo te

meštár Visko

Don Antuonij (ushičeno se smije): Obid!? Dobro je rekal da ni potriba da mi rakomandoje. Per bako, ko je kalkulol da će ovako, mogu reć doletit! O, kojoj lipo stvor! Propja mi je išlo za rukuom da ni moglo boje. Propja in pupa. Nego je arjavo da ga jo nieću kapit. Uon tudeški, a jo harvoski i latinski, kojoj će tuo bit Babiluonija! Ma, kad će meštár Visko bit prežient, sve će puoć kako po loju. (pođe na vrata i zove) Mandina, Mandina!

Mandina (ude): Evo me šjor barba – ča zapovidote?

DA: Uđij puoj – da ti rećem boje – skoć do u Čivirinovih neka ti prodođu jednega dobrega – kapiš, dobrega – kozlića. Čuj, pri ga popipoj po bubrizima za accertat se jie dobar. Zaklaćeš jednu, dvi boje kokoše, a mieso će donit Sibe. Umisit ćeš slatkiega, ma depju. Paršuta, sira, prošeka, šampanje imo koliko te voja!

Mandina (iznenađeno): A ča je?! Zoć je sve tuo blogo Božje?

DA: Zoć? Možeš reć za pir!

Mandina: Za pir? Čo zome i Matija?

DA (pokaže joj smokvu): Jie ti ovo! Za ne ukozat ti drugo! Sutra dohodi inžinjier prigledot crikvku i konštatat kojoj će bit tratnja za je napravit. Regula je da mu se prikožem s jednim dobrim obidom kako bi ga mogal boje (pravi rukom kretnju) zamuselat, pridobit da se crikva napravi i uriesi. A da mi se čoguođ i ovo kuće ranjo.

I sad kad izojdeš vonka, puoj do u Sibeta i rec mu neka ča pri duojde ovamo. Ala, sad ruke na posol, čula si ko dohodi!

Mandina: Dobro je! Ma, vajat će da mi koguod pomože, jer nieću moć na sve doprit soma.

DA: Tuo ni potriba ni pitat, nego nojdi jednu, dvi, somo počmi!

Mandina: Dobro je – grien. (ode)

DA (sam, pijuckajući kavu) Ma, kako mi je reušilo!? I u koliko malo vrimenta? E, ma ištonca je skrojena de filozofa! Kad u nedilju budem obo ovemu seljanima predikat kojo će bit alegrija! A kako nieće kad se je prid menuom izminilo pustih duhovnicih, a nijedon ni mogal ovo otenit, nego jo don Antuonij! O Antuoniju, koliko si moguć! Kako da si svietac! A koliko će mi ovo vajat za ime u selu! Koliko će mi rad ovega duoć u kuću uja, vina, prošeka, rakije, kozlić, paršutih, joj, sira, mlika, dor, smokov – svake gracije Božje! (živo se kreće i tare ruke, kad začuje kucanje) Ko je – naprid!

Prizor 8.

Don Antuonij i Sibe

Sibe (ude): Poslali ste me zvat, šjor kurote?

Don Antuonij (zanosom pride k njemu i stane ga grliti): O, Sibe muoj! Mogu ti se radovot - veliku som vom stvor otenil. Eto će vom se in fine napravit crikva. Ča ste bidni odovno vapili. Pisol mi je meštar Visko da je inžinjier – za vidit ča je na njuoj potriba napravit - arivol u Pajiz i za tuo som te zvol da ga sutra ideš dignit na živo. Šnjim će duoć i meštar Visko. Dakle, hoće se dvoje živinie.

Sibe: Ma boravom! Sviej ste govorili da, pri nego idete iz sela, da ćete ostavit vašu memoriiju.

Don Antuonij: Eto vidiš da som pravo govoril, jer kad smo duošli na ovi punat, stvor je kako da je u vrići. A u jutro prokuroj ranije.

Sibe: Ne pensojte! Grien još sad paričat sve – zbogom!

DA: Sibe zbogom! Imoj puomnju od gospodina inžinjiera. Pumjom ga vod starmo da se po vrogu ne bi pritumbol. A punto! Puoć ćeš, kad duojdeš u Pajiz, do Sarzentina da ti osiče dvo kila govedine iz kojie dobre požicjuni. A da ću mu jo šaldat konat.

Sibe: Dobro je, bićete služeni. (ode)

Prizor 9.

Don Antuonij i Mira

Don Antuonij (sam, smije se): Jopet govorim, ovo me imo učinit prid seluon velikega, velikega. (diže ruku nad glavom) Ča će reč kad za ovo čuje kumpor Luka

Pipa? Bepo Hmujka? Stori Cekinor? Onda braća Karijuolinovi? A Šime Katramoni? Ovi su me kapoci indorat, pozlotit.

Mira (zakuca i hitro uđe te visokim glasom): Zdravi bili, šjor kurote!

Don Antuonij (iznenađen): O, o! Debota som se pristrašil.

Mira: Poslala me mama i zamolila vos da njoj učinite jubov izvadit karšćenicu za stariju sestru Luciju.

DA: E jubov, jubov! Koji su tuo diškuorši?

Mira: Ne buojte se, evo ploća u žepu. (povuće iz žepa rubac u kojem jednom njegovom kraju bijaše umotan novac. Izvlačiv ga, povuće šnjim priličan broj bajama koji se prospu po podu) O poborica, prosuli su mi se omienduli! (počme ih živo pobirati)

DA: A tuo je ploća? Ča ću jo sviej lavurat somo za smokve i omiendule?

Mira: A ke! Ovo su moji omienduli, a vami je poslala (tare prst o prst) piniez. (pokazuje rubac) Evo ih u grupu!

DA: A, ne govorim. Njuoj bi učinil zoč bilo, učini ona i meni. Ma kad je jedonput poslala pieneze...

Mira: E da vi niste furbast! (počme iz kraja rubca da odmotava novac) Poslala vom je dvo patakuna. (metne ih na stol) Evo vom ih ovuod i rekla mi je da njoj u karšćenici stavite makor tri, četiri godišća veće.

DA: Molo, ne virujem da je rebambila. Da ne bude manje?

Mira (naglo se ispravi): E manje, manje! O, kako som divja, falila som reč.

DA: Čuješ ti molo virulice, ni ovo butiga Manjagazete u Pajizu pok da se mogu sič godišća kako kaštradina. Rec lipo mami neka ona duojde.

Mira: Omp! Ča niećete, a ovamo da biste njoj učinili zoč bilo?

DA: Čula si ča som ti rekal!

Mira (odlučno): Onda ovamo pineze! (brzom kretnjom sa stola uzme novac) I sad, zbogom! (pođe do vrata pa se okrene) A kad mama duojde, i da vos ne bude voja, vajat će da učinite! (strugne)

DA (zapanjen): O tako ti bora! (prama puplici) Jeste kad vidili ovakovu kvalitod paprice?

Prizor 10.

Don Antuonij i Mandina

Mandina (uđe): Šjor barba, sve je u riedu – ma kozlića ni. Rekli su da ga ne pensaju za sad prodad.

Don Antuonij: Ma ča govoriš? Bišeš reč da je tuo rad populega interesa sela - ništa ne znoš.

Mandina: Populega, populega, lipo vi govorite! Ma izist ćete ga vi dvo, tri somi.

Don Antuonij: Tuo se ne gledo, nego ča će se iz tega izlieć. Ol nis čula? Vidiš ti nju! Ništa, grien jo do tamo, a ti sve ako je još čo za aleštat aleštoj. Jer, kavando ča ćemo s ovim obidom otenit, vajo da se opoštenimo jo i ti. (oblači se i ode)

Prizor 11.

Mandina

Mandina (sama): Koju muku mi je napartil! Ma na zodnju da ne šorti od svega ovega ruog i ništa! Da se ovi dobro najidu, a crikva ostane u stonju kako do sad. Znom jo ča su inžinjieri! Oni miru ter miru, a malo je vidit da čo činidu. Jer, za vrime mirenjo lipo izidu sve pineze s kojima je vajalo grodit ono ča su mirili!

Zastor